

Ex oriente lux

POLOONIA

CHARKOWA

№1 (199)
2023 r.

PISMO STOWARZYSZENIA KULTURY
POLSKIEJ W CHARKOWIE

www.polonia.kharkov.ua

Patroni roku 2023

wybrani przez Sejm i Senat RP

Patroni roku 2023 to:

***Aleksander Fredro, Mikołaj
Kopernik, Wojciech Korfanty,
Jan Matejko, Maurycy
Mochnicki, Jerzy Nowosielski,
Aleksandra Piłsudska,
Włodzimierz Przerwa-Tetmajer,
Paweł Edmund Strzelecki,
Wisława Szymborska i Jadwiga
Zamoyska.***

***Rok 2023 został ponadto
ustanowiony rokiem Pamięci
Bohaterek i Bohaterów Getta
Warszawskiego.***

Wizyta Joe Bidena w Polsce

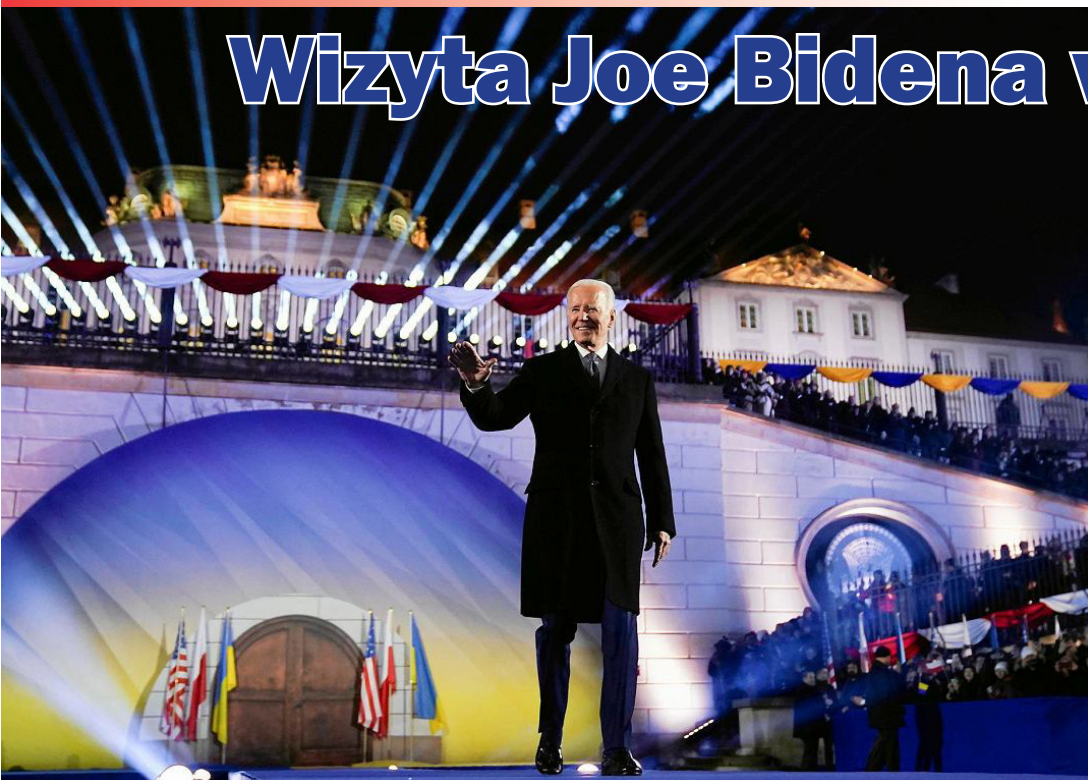
Orszak Trzech Króli 2023

160. Rocznica Powstania Styczniowego

Dobre życzenia na Boże Narodzenie

Карітас Польщі: підтримка українців

Wizyta Joe Bidena w Polsce

W dniach 20–22 lutego br., po powrocie z Kijowa, prezydent USA Joe Biden przebywał w Polsce. Wizyta miała na celu podkreślenie roli Polski i państw regionu w zakresie pomocy udzielanej Ukrainie. Kolejny raz zaznaczyła też jedność sojuszu państw demokratycznych trwającą przez rok rosyjskiej agresji oraz ich gotowość do dalszego wsparcia militarnego zwycięstwa Ukrainy.

Jaki był program wizyty?

Po wizycie na Ukrainie Biden powrócił do Polski 20 lutego. Oficjalny program polityczny jego wizyty w Warszawie rozpoczął się 21 lutego. Tego dnia prezydent USA rozmawiał z prezydentem RP Andrzejem Dudą, premierem Mateuszem Morawieckim i przewodniczył amerykańskiej delegacji podczas rozmów plenarnych. Spotkał się także z przebywającą w Polsce prezydentem Mołdawii Maią Sandu. Następnie wygłosił publiczne przemówienie przed Arkadami Kubickiego, gdzie spotkał się z przedstawicielami opozycji – marszałkiem Senatu Tomaszem Grodzkim, prezydentem Warszawy Rafałem Trzaskowskim i przewodniczącym Platformy Obywatelskiej Donaldem Tuskiem. 22 lutego Biden rozmawiał z pracownikami ambasady USA w Warszawie (gdzie pracuje także część personelu ewakuowanej ambasady w Kijowie) i uczestniczył w nadzwyczajnym szczycie Bukareszteńskiej Dziewiątki (B9), w którym udział wzięli także sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg.

Jakie było przesłanie warszawskiego wystąpienia Bidena?

W publicznym wystąpieniu w Warszawie prezydent USA skupił się na podkreśleniu jedności wspólnoty transatlantyckiej, w tym NATO, jaką udało się zbudować po rosyjskiej agresji na Ukrainę. Zaznaczył, że systemy demokratyczne mają przewagę nad autorytarnymi rządami Putina i przywódców innych państw, co stanowiło kontynuację jego przemówienia wygłoszonego w Warszawie w marcu 2022 r. Za wyraz polityki USA w zakresie wzmacniania demokracji w Europie należy uznać odniesienie do Mołdawii i zwrócenie uwagi na wyznaczenie ścieżki jej akcesji do Unii Europejskiej, a także zasygnalizowanie wsparcia dla opozycji i społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi. W ten sposób Biden potwierdził, że tradycyjny cel polityki zagranicznej USA, czyli rozszerzanie UE i NATO o wszystkie kraje, które tego chcą, dotyczy także państw powstałych po rozpadzie ZSRR. Deklaracje Bidena o zabiegach o utrzymanie jedności i dalsze wsparcie Ukrainy

w wojnie obronnej przeciw Rosji dodatkowo uwiarygodniła i wzmocniła wcześniejsza wizyta w Kijowie i spotkanie z prezydentem Wołodymyrem Zełenskim.

Jakie znaczenie miał szczyt B9 z udziałem Bidena i Stoltenberga?

Przywódcy państw B9 (Polska, Litwa, Łotwa, Estonia, Czechy, Słowacja, Rumunia, Bułgaria i Węgry) spotkali się rok od

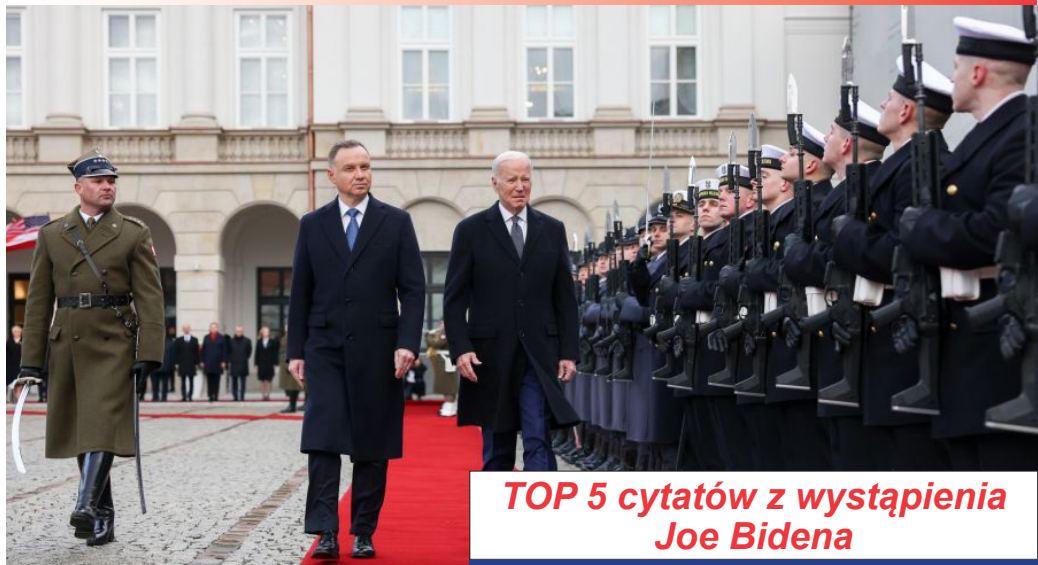

dla Ukrainy amunicji artyleryjskiej. Prezydenci Duda i Biden omówili też perspektywy zaangażowania Polski i USA w odbudowę Ukrainy. Pomimo wojennego kontekstu wizyty rozmowy dotyczyły także dwustronnej i sojuszniczej współpracy obronnej, gospodarczej oraz energetycznej, w tym rozwoju energetyki jądrowej w Polsce. Pomoc Ukrainie i koordynacja polityki w tym obszarze między Polską i USA pozwalają na utrzymanie najwyższego od lat szczebla i intensywności w relacjach dwustronnych.

PAP

rozpoczęcia pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę. Szczyt służył omówieniu dalszych metod wsparcia Ukrainy transferami uzbrojenia oraz sformułowaniu wspólnego stanowiska państw wschodniej flanki w kwestii sposobu wdrożenia nowej strategii Sojuszu, co będzie głównym tematem szczytu Sojuszu w Wilnie w lipcu br. Poza potwierdzeniem przywiązania do zobowiązań sojuszniczych, poparciem dla dołączenia Finlandii i Szwecji do NATO oraz potępieniem Rosji i wspierających ją podmiotów za prowadzenie wojny, państwa B9 wyraziły gotowość do wsparcia i współpracy z partnerami NATO – Bośnią i Hercegowiną, Gruzją oraz Mołdawią. Obecność prezydenta USA i sekretarza generalnego NATO na szczycie jest sygnałem, że wzmocnienie zdolności Sojuszu do odstraszenia i obrony, zapowiedziane

TOP 5 cytatów z wystąpienia Joe Bidena

na szczycie w Madrycie w ubiegłym roku, może oznaczać zwiększenie lub zmianę charakteru obecności sił sojuszniczych przynajmniej w części państw wschodniej flanki.

Co wizyta Bidena oznacza dla relacji polsko-amerykańskich?

Wybór Polski na cel wizyty prezydenta USA w rocznicę rosyjskiej inwazji podkreślił znaczenie Polski w wysiłkach na rzecz wsparcia Ukrainy. Polska i USA wzywały do utrzymania jedności partnerów Ukrainy udzielających jej wsparcia wojskowego oraz zwiększenia jego skali i zakresu (o nowe rodzaje broni), szczególnie dostarczania kluczowej

✓ USA zebrały światową koalicję ponad 50 narodów, aby dostarczyć kluczową broń i zaopatrzenie dla wykwalifikowanych ukraińskich wojowników na linii frontu.

✓ Polska przyjęła więcej uchodźców niż jakikolwiek inny naród; wasza hojność i gotowość do otwarcia swoich serc i domów – to niezwykle.

✓ W całym moim kraju, w dużych miastach i małych miasteczkach z amerykańskich domów powiewają ukraińskie flagi. Przez ostatni rok Demokraci i Republikanie w Kongresie zjednoczyli się w obronie wolności – to jest to, kim są Amerykanie i to jest to, co Amerykanie robią.

✓ Będziemy starali się o to, żeby wszyscy, którzy dopuścili się zabroni wojennych, ponieśli karę, żeby poddani byli wyrokowi sprawiedliwości.

✓ Dyktator, który chce odbudować imperium, nigdy nie będzie w stanie wymazać miłości ludzi do wolności. Brutalność nigdy nie zmieni woli bycia wolnym. Ukraina nigdy nie będzie zwycięstwem Rosji, nigdy.

„Niechaj prowadzi nas

Orszak Trzech Króli 2023

Orszaki Trzech Króli 2023 odbyli się 6 stycznia w ok. 800 miastach w Polsce i na świecie. W tym roku hasło kolorowej procesji to „Niechaj prowadzi nas gwiazda!”. Przygotowano pół miliona tekturowych koron i dwieście tysięcy śpiewników.

Orszak Trzech Króli 2023 przeszedł przez Warszawę. Procesje rozpoczęła się modlitwą Anioł Pański. Następnie pochód przeszedł od Zamku Królewskiego do pl. Piłsudskiego. Tam odbyło się kolędowanie w języku polskim i ukraińskim.

Organizatorzy pragneli zwrócić uwagę na gwiazdę, która była znakiem i przewodnikiem dla mędrców w

drodze do Jezusa. „Wędrując za gwiazdą będziemy śpiewać kolędy i zastanawiać się nad znaczeniem tego znaku wspomnianego w Ewangelii wg św. Mateusza. Chcemy także w ten sposób włączyć się w obchody Roku Kopernikańskiego” – zaznaczyli organizatorzy pochodu, Fundacja Orszak Trzech Króli.

– Uświadamia nam gwiazda, że do Boga można dojść przez wiarę,

jak to było w przypadku narodu żydowskiego, bądź za pośrednictwem rozumu, jak pokazują nam mędrcy ze Wschodu, którzy reprezentują pogan – powiedział prezes fundacji Orszak Trzech Króli Piotr Giertych.

W pochodzie szli m.in:

- Maryja brzemienna i Józef;
- trzech królowie: Kacper, Melchior i Baltazar, symbolizujący trzy kontynenty (Europę, Azję i Afrykę);

„gwiazda!”

– trzy pokolenia mężczyzn – młodzieniec, mężczyzna w sile wieku i starzec;

- rycerze, dworci i osiołek;
- pojazd z wojownikami Legionu Rzymskiego.

Orszak rozpoczął się od tańców dwóch smoków chińskich, aniołów oraz karawany pluszowych wielbłądów.

Dalej mędrcy dotarli do Stajenki na pl. Piłsudskiego, gdzie pokłonili się Jezusowi oraz złożyli Mu dary. Na placu zatańczyli poloneza do melodii kolędy „Bóg się rodzi”. Następnie odbyło się wspólne kolędowanie w języku polskim i ukraińskim. Uczestnikom towarzyszył zespół wokalny-instrumentalny „Three Kings Band i Przyjaciele z Ukrainy”.

„Solidaryzując się z uchodźcami z Ukrainy chcemy, by choć przez chwilę

poculi się jak w domu, otoczeni świąteczną atmosferą. Razem z nimi będziemy śpiewać Jezusowi, dlatego kolędy polskie przeplatać będziemy ukraińskimi” - wskazali organizatorzy. Zwrócili uwagę, że 6 stycznia prawosławni obchodzą Wigilię przed Bożym Narodzeniem. Na miejscu rozdawane były wigilijne potrawy ukraińskie jako poczęstunek.

W tym roku Fundacja Orszak Trzech Króli zaprosiła dzieci do napisania listu do Dzieciątka Jezus. W pięknie ozdobionym liście i kopercie można było przesłać ważne prośby do Jezusa, który urodził się w stajence. Wyjaśniono, że w listach najmłodszy mają wyrazić intencje, w których 2 lutego 2023 r. na koniec okresu kolędowania zostanie odprawiona msza św.

W Warszawie w czasie Orszaku

Trzech Króli wszystkie listy zostały włożone do wiklinowego kosza i zaniezione do szopki, gdzie zostały złożone u stóp Dzieciątka Jezus. Zwyczaj pisania listów do Dzieciątka Jezus pochodzi z Rzymu, gdzie na wzgórzu Campidoglio, w Kościele Matki Bożej Ołtarza Niebiańskiego (Ara Coeli) znajduje się figurka Bambino Gesu.

Pozdrowienia dla biorących udział w przemarszu skierowała para prezydencka.

„Jak co roku gorąco wszystkich państwa pozdrawiamy. Sprawiają państwo, że mimo styczniowego chłodu na ulicach polskich miejscowości robi się cieplej i pogodniej. Dziękujemy za barwne pochody i za wspaniałe stroje kolędników. Za serce i radość, jakie wkładają państwo we wspólny śpiew” – powiedział prezydent Andrzej Duda na nagraniu skierowanym do uczestników orszaków.

Od wielu lat przy okazji Orszaku Trzech Króli organizowana jest zbiórka pieniędzy na cele dobroczynne. Zebrane fundusze trafią na szkołę zawodową Eastlands w Nairobi, stolicy Kenii. Placówka jest w jedną z biedniejszych dzielnic Nairobi – Donholm i jest otoczona slumsami. Uczęszcza do niej 450 uczniów, którzy uczą się elektryki, fotowoltaiki, hydrauliki oraz mechaniki pojazdów. Zebrane fundusze zostaną przeznaczone na zakup wyposażenia stanowisk szkoleniowych.

Helena MURAWIOWA

Patroni roku

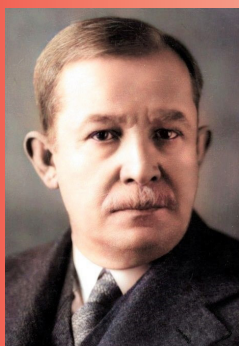

Kim są patroni wybrani przez Sejm i Senat?

Sejm wybrał patronów roku 2023. Zostali nimi: Wojciech Korfanty, Paweł Edmund Strzelecki, Aleksander Fredro, Aleksandra Piłsudska, Maurycy Mochnacki, Jadwiga Zamoyska i Jerzy Nowosielski. Kim byli i dlaczego warto o nich pamiętać?

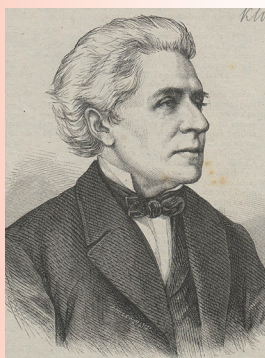
Senat RP ogłosił ustawę, w której wskazywał, że rok 2023 będzie rokiem Pamięci Bohatek i Bohaterów Getta Warszawskiego, a patronami roku będą: Włodzimierz Przerwa-Tetmajer, Mikołaj Kopernik, Jan Matejko i Wisława Szymborska.

2023

Wojciech KORFANTY

20 kwietnia 2023 roku przypada 150. rocznica urodzin Korfantego. Wojciech Korfanty był wybitnym politykiem i działaczem niepodległościowym, a także myślicielem i publicystą, związany z chrześcijańską demokracją. Był członkiem Naczelnej Rady Ludowej kierującej zwycięskim Powstaniem Wielkopolskim, a następnie dyktatorem III Powstania Śląskiego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości pełnił funkcję wicepremiera w rządzie Wincentego Witosa. Był przeciwnikiem polityki obozu piłsudczyków, znajdował się w opozycji, co wiązało się z nawet z prześladowaniem. Był więźniem twierdzy brzeskiej. Po wyjściu z więzienia wyjechał z Polski; wrócił w 1939 roku chcąc walczyć w wojnie, która, jak przeczuwał, zbliżała się. Wojciech Korfanty zmarł 17 sierpnia 1939 roku w nie do końca jasnych okolicznościach.

Paweł Edmund STRZELECKI

W 2023 roku przypada 250. rocznica urodzin Pawła Edmunda Strzeleckiego. Był on badaczem, podróżnikiem i odkrywcą. Jako pierwszy Polak okrążył samodzielnie kulę ziemską. Badał tereny Ameryki Północnej i Południowej oraz Australii, Nowej Zelandii i Tasmanii. To właśnie Strzelecki najwyższy szczyt Australii nazwał Górą Kościuszki. Kiedy wrócił do Europy zamieszkał w Wielkiej Brytanii, był członkiem prestiżowych towarzystw naukowych. Angażował się w działalność filantropijną. Organizował m.in. dożywanie dzieci w czasie Wielkiego Głodu w Irlandii.

Aleksander FREDRO

Rok 2023 to 230. rocznica urodzin Aleksandra Fredry. Był on najwybitniejszym polskim komediopisarzem. Pisał także pamiętniki oraz wiersze. Jego najstynniejsze dzieła to „Zemsta” oraz „Śluby panieńskie”. Fredro był także żołnierzem. Walczył w czasie kampanii Napoleona Bonaparte w Rosji – brał udział w wyprawie na Moskwę w 1812 roku. Odznaczony został Orderem Virtuti Militarii oraz Legią Honorową.

Aleksandra PIŁSUDSKA zd. SZCZERBIŃSKA

W roku 2023 obchodzić będziemy 60. rocznicę śmierci Aleksandry Piłsudskiej. Choć znana najbardziej jako żona Józefa Piłsudskiego, Aleksandra Piłsudska, sama może pochwalić się bogatą biografią. Piłsudska była działaczką niepodległościową, członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej oraz działaczką Polskiej Partii Socjalistycznej. Działała także w Organizacji Bojowej PPS.

Została odznaczona orderami Virtuti Militari, Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Niepodległości. W czasie I wojny światowej wstąpiła do Legionów, była aresztowana i osadzona w obozie w Szczypiornie przez

władze niemieckie. Już jako towarzyszka życia i żona Piłsudskiego, Aleksandra angażowała się w akcje charytatywne: organizowała pomoc dla sierot, pomagała przedszkolom, wspierała najbiedniejszych i bezdomnych.

Maurycy MOCHNACKI

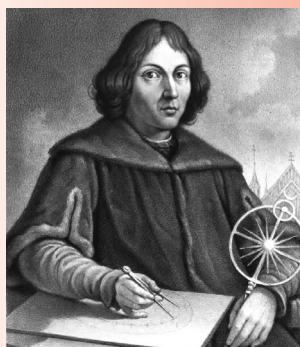
13 września 2023 roku to z kolei 220. rocznica urodzin Maurycego Mochnackiego, wybitnego twórcy literackiego, dziennikarza, krytyka, a także pianista oraz polityka. Należał do licznych tajnych stowarzyszeń przeciwko Rosji, walczył w powstaniu listopadowym, odznaczony został Orderem Virtuti Militari. Po upadku powstania Mochnacki został skazany zaocznie na śmierć. Wyjechał z kraju. „Do dziś wiele z jego diagnoz na temat natury Rosji i jej imperialistycznych dążeń związanych zwykle także z kulturowym barbarzyństwem nie straciło na aktualności” – podkreślił w swojej uchwale Sejm RP. Na nagrobku Maurycego Mochnackiego w Auxerre widnieje napis „Civis Polonus. Hostem Moscoviensem” – „Obywatel polski, wróg Moskwy”.

Jadwiga ZAMOYSKA

Rok 2023 przyniesie 100. rocznicę śmierci Jadwigi Zamoyskiej zd. Działyńskiej. Współtworzyła ona Fundację Zakłady Kórnickie, była zaangażowana społecznie, założyła pierwszą w Polsce zawodową szkołę gospodarstwa domowego oraz Szkołę

Domowej Pracy Kobiet. Była jedną z pierwszych osób odznaczonych Orderem Odrodzenia Polski. Wraz z synem Władysławem (właścicielem dóbr zakopiańskich) angażowała się w różne inicjatywy społeczne. Hasłem, które przyświecało jej działaniom było: „Służyć Bogu, służyć Ojczyźnie, służyć Ojczyźnie, służyć Bogu”. Jadwiga Zamoyska jest uznaną przez Kościół za Służebnicą Bożą.

Mikołaj KOPERNIK

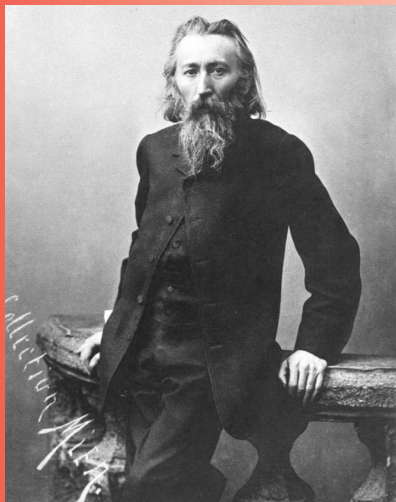
Duchowny, lekarz i najślynniejszy polski astronom, a także jeden z najważniejszych astronomów w dziejach. Był wszechstronnie wykształcony i uzdolniony. Studiował na Akademii Krakowskiej, w Bolonii, Ferrarze i Padwie. Miał doktorat z prawa kanonicznego. Studiując we

Włoszech przetłumaczył z greki na łacinę dzieło „Epistolae morales, rurales et amatoriae” Teofilakta Symokatty. Po powrocie do Polski mieszkał głównie na Warmii: w Lidzbarku Warmińskim, Olsztynie i Fromborku. Był kanonikiem, pełnił funkcje administratora dóbr kapituły, komisarza Warmii, generalnego administratora diecezji warmińskiej. Jako astronom był twórcą heliocentrycznego modelu Układu Słonecznego. Główne dzieło Kopernika to „De revolutionibus orbium coelestium” („O obrotach sfer niebieskich”).

Jerzy NOWOSIELSKI

100. rocznica urodzin Jerzego Nowosielskiego przypada właśnie na rok 2023. Nowosielski jest uważany za najwybitniejszego współczesnego pisarza ikon i jedną z najważniejszych postaci polskiej kultury współczesnej. Był rysownikiem, scenografem, filozofem i teoretykiem sztuki. Sztukę nie tylko tworzył, ale także o niej pisał. Wykonał wyposażenie i polichromie licznych świątyń rzymskokatolickich, grekokatolickich i prawosławnych. Malował także akty kobiece i pejzaże oraz formy abstrakcyjne.

Jan MATEJKO

Jan Matejko to jeden z najbardziej znanych malarzy w historii Polski oraz najbardziej zasłużony twórca malarstwa historycznego. Kształcił się w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie, a także na uczelniach w Monachium i w Wiedniu. Zdobył liczne prestiżowe nagrody

i odznaczenia, został honorowym członkiem wielu akademii artystycznych. Angażował się ponadto w prace związane z konserwacją krakowskich zabytków. Od 1873 roku był dyrektorem krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych. Funkcję tę pełnił do końca życia. Uczniami Jana Matejki byli wybitni twórcy Młodej Polski, m.in. Stanisław Wyspiański, Jacek Malczewski i Józef Mehoffer.

Włodzimierz PRZERWA-TETMAJER

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer to przyrodni brat Kazimierza Przerwy-Tetmajera. Studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie, następnie w Wiedniu, Monachium i Paryżu. Po powrocie do Polski zamieszkał w Bronowicach pod Krakowem. Właśnie w jego domu odbyło się słynne wesele Lucjana Rydla z Jadwigą Mikołajczykówną, o którym Wyspiański napisał w swoim dziele „Wesele”.

Współpracował również z Janem Styką i Wojciechem Kossakiem przy tworzeniu „Panoramy Raclawickiej”. Jego prace były prezentowane na wystawach światowych w Chicago, San Francisco i Paryżu. Jest też autorem witraży, polichromii, ilustracji, scenografii, a także wielu opowiadań, wierszy i dramatu „Piaś”. Należał do tajnej Ligii Narodowej, a od 1907 roku do Polskiego Stronnictwa Ludowego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości angażował się społecznie oraz politycznie.

Wisława SZYMBORSKA

Wisława Szymborska – poetka, polonistka i laureatka nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Pisała w czasopismach tj. „Życie Literackie”, „Pismo”. Wydała 12 zbiorów poezji oraz 4 zbiory felietonów. W 1996 roku otrzymała Nagrodę Nobla, a ponadto inne nagrody, m.in. im. J.W. Goethego, im. J.G. Herdera czy polskiego Pen Clubu. W uchwale podjętej przez Senat, senatorowie podkreślają, że „o doniosłości literackiego dorobku Szymborskiej świadczą nie tylko nagrody, ale także fakt, że ma ona wciąż wierne grono czytelników w Polsce i za granicą. Inspiruje literaturoznawców, kulturoznawców, filozofów, krytyków sztuki, a także zwykłych czytelników, którzy znajdują w jej poezji odpowiedzi na najważniejsze pytania”.

ROK PAMIĘCI BOHATEREK I BOHATERÓW GETTA WARSZAWSKIEGO

Rok 2023 to 80. rocznica powstania w getcie warszawskim. Senat ustanawiając rok 2023 rokiem Pamięci Bohatek i Bohaterów Getta Warszawskiego oddaje hołd poległym oraz tym, którzy przeżyli i „do końca swoich dni podnosili głos protestu przeciwko zbrodniczym planom zagłady narodu”.

Jak zaznaczyli senatorowie: „wierzymy, że ustanowienie roku 2023 Rokiem Pamięci Bohatek i Bohaterów Getta Warszawskiego pozwoli nie tylko przywołać ich świadectwa, ale stanie się także okazją do refleksji nad powszechnymi w dyskursie wartościami takimi jak: bezpieczeństwo, dom, wolność, które uznajemy za oczywiste, ale ich prawdziwą wagę i znaczenie odkrywamy dopiero w chwili, gdy stają się zagrożone”.

historia.dorzeczy.pl

160 lat temu, 22 stycznia 1863 r., Manifestem Tymczasowego Rządu Narodowego rozpoczął się największy w XIX w. polski zryw narodowy – Powstanie Styczniowe. Walka z rosyjskim zaborcą zjednoczyła Polaków, Litwinów, Białorusinów i Ukraińców, odciskając piętno we wspólnej pamięci i stając się inspiracją dla kolejnych pokoleń bohaterów walk o wolność.

Rocznica Powstania Styczniowego

– Musimy złożyć hołd tym, którzy wtedy podjęli tę decyzję – szli do nierównego boju i ginęli, pozostawiając swoje rodziny i dzieci, osierocając ich na lata. To był obowiązek, który spełniali wobec narodu. Ich ofiara nie poszła na marne. Kolejne pokolenia spełniły swój obowiązek, pamiętając o nich. My także musimy nieść tę pamięć dalej i mówić, skąd jesteśmy – powiedział wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński.

160. rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego upamiętnili Prezydenci Polski i Litwy Andrzej Duda i Gitanas Nausėda. Podczas uroczystości w warszawskiej cytadeli Andrzej Duda podkreślał, że Polacy, Litwini, Ukraińcy i Białorusini walczyli o zrzucenie rosyjskich kajdan, carskiej opresji, o wolność i powrót niepodległego państwa.

– Jesteśmy tutaj razem. Przedstawiciele narodów, które wtedy walczyły o zrzucenie rosyjskich kajdan, o zrzucenie carskiej opresji, o wolność, o powrót własnego, niepodległego państwa, naszej wspólnej Rzeczypospolitej, którą utraciliśmy poprzez ingerencję zaborców – powiedział Prezydent RP.

Podziękował za obecność na uroczystościach Prezydentowi Litwy, wraz z delegacją, Ambasadorowi Ukrainy w Polsce oraz przedstawicielom wolnej, niepodległej i suwerennej Białorusi na czele ze Swiatłaną Cichanouską.

Andrzej Duda wskazywał, że tamten czas wyznaczał bardzo trudne losy naszej historii, ale był to też niezwykle ważny moment w dziejach kształtowania się naszych narodów,

ich poczucia siły, tożsamości i woli przetrwania.

– Powstanie Styczniowe było największym i najdłuższym z powstań przeciwko zaborcom o odzyskanie wolnej, suwerennej i niepodległej Rzeczypospolitej. – Powstanie trwało ponad 2 lata, wzięło w nim udział ponad 200 tys. ludzi, uczestnicząc w czynnej walce. 20 tys. powstańców zginęło, setki tysięcy cierpiały potem los Sybiru, los tułaczy, zostało pozbawionych majątków, szans na godne życie, szans na zdobycie wykształcenia, prześladowanych, miazdżonych – mówił Prezydent.

Podczas uroczystości wystąpienie wygłosił Prezydent Litwy. List od Prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego odczytał Ambasador Ukrainy w Polsce Wasyl Zwarycz.

prezydent.pl

Dobre życzenia na Boże Narodzenie

Zwyczaj dzielenia się opłatkiem jest stary i praktykowany jak Polska długa i szeroka. Już od połowy grudnia, a później praktycznie przez cały styczeń, Polacy przełamują się opłatkiem, oczywiście w swych domach 24 grudnia, ale także w swych miejscach pracy, składając sobie wzajemnie najlepsze życzenia.

21 grudnia 2022 r. Pełnomocnik Rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą zaprosił na spotkanie opłatkowe do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów posiadaczy Karty Polaka oraz członków ich rodzin z Ukrainy, którzy w Polsce znaleźli schronienie przed rosyjską agresją. Minister Jan Dziędziczak złożył serdeczne podziękowania wszystkim, którzy włączyli się w realizację programu „Pomoc Polakom z Ukrainy” finansowanego

ze środków rezerwy ogólnej budżetu państwa w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za Granicą 2022.

Oprócz zaproszonych rodzin, na spotkanie przybyli przedstawiciele organizacji pozarządowych realizujących programy pomocowe dla Ukrainy: Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Fundacji „Wolność i Demokracja” oraz Fundacji Polski Zespół Humanitarny

i Centrum Dialogu Kultur w Węgrowie. Dzięki natychmiastowym i bezprecedensowym decyzjom rządu, Polska od samego początku wykazała się wielką solidarnością z naszymi braćmi z Ukrainy. Dzięki funduszom uzyskanym z rezerwy ogólnej budżetu państwa, Pełnomocnik Rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą realizuje wspólnie z wymienionymi organizacjami program „Pomoc Polakom z Ukrainy” skierowany

do naszych Rodaków, posiadaczy Karty Polaka oraz ich najbliższych uciekających przed wojną. W ramach tego programu z dodatkowej pomocy finansowej i dachu nad głową skorzystało kilkanaście tysięcy osób, ponad osiemdziesiąt tysięcy zostało objętych pomocą w Ukrainie, a kilkadziesiąt tysięcy uzyskało porady w centrum informacyjnym.

Zaproszenie na spotkanie opłatkowe przyjęli także: Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej ks. bp dr hab. Piotr Turzyński, Minister do spraw Unii Europejskiej Szymon Szyrkowski vel Sęk, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych dr hab. Piotr Wawrzyk, Wicemarszałek Senatu RP Maria Koc, konsulowie polskich placówek z Winnicy, Charkowa i Odessy przeniesionych do Polski oraz dyrektorzy departamentów w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

W spotkaniu wzięli udział m.in. przedstawiciele Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Charkowie.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia minister Jan Dziędziczak złożył serdeczne podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do udzielenia tak skutecznej pomocy. Spotkanie opłatkowe z naszymi Rodakami z Ukrainy, którzy znaleźli w Polsce schronienie to symbol solidarności z

nimi, wdzięczności oraz nadziei na Pokój.

O świąteczną atmosferę spotkania zadbał zespół „Polska to MY” działający przy Klubie Polskim im. H. Sienkiewicza w Enerhodarze w południowej Ukrainie i inni artyści z Ukrainy, beneficjenci programu „Pomoc Polakom z Ukrainy” oraz Cezariusz Gadzina. Na zakończenie wszyscy goście otrzymali świąteczne upominki.

Jan DZIEDZICZAK,
*pełnomocnik Rządu do spraw
Polonii i Polaków za Granicą:
– Cieszymy się, że Polacy z
Ukrainy zostali potraktowani
w sposób wyjątkowy, bo są
wyjątkowi. Są jednymi z nas,
którzy wskutek wydarzeń hi-
storycznych znaleźli się na
Ukrainie.*

Helena MURAWIOWA

Dzieci z Charkowa w podziękę papieżowi

Blisko setka najmłodszych charkowian wzięła udział w konkursie plastycznym „Papież Franciszek jest moim najlepszym przyjacielem”. Była to okazja do wyrażenia wdzięczności Ojcu Świętemu za pomoc i solidarność okazywaną Ukrainie.

Pomysł na konkurs – jak twierdzi jego koordynator, ks. Wojciech Stasiewicz, pracownik charkowskiej katedry i lokalnego Caritas – zrodził się spontanicznie. Kiedy kilka miesięcy temu prefekt watykańskiej Dykasterii ds. Posługi Miłosierdzia, kard. Konrad Krajewski odwiedził Charków, spotkał się nie tylko z parafianami, ale także z rodzinami, które znalazły się w trudnej sytuacji z powodu wojny. Była to również okazja do przekazania pomocy humanitarnej. Podczas spotkania jedno z dzieci, które mieszkało w piwnicy domu, zapytało, od kogo jest ta pomoc. Gdy usłyszało, że od papieża i dowiedziało się kim on jest, przyznało, że w takim razie papież Franciszek jest najlepszym

przyjacielem.

Wtedy pojawiła się idea, by dzieci pozbawione najpotrzebniejszych rzeczy, mieszkające w zrujnowanych domach i piwnicach, niemogące chodzić do szkoły, wzięły udział w konkursie plastycznym na temat: „Papież Franciszek jest moim najlepszym przyjacielem”.

Blisko sto rysunków, które nadesłano, to wyraz szczególnej, dziecięcej wdzięczności dla Ojca Świętego. „W czasie Adwentu dzieci, które odwiedzamy i którym pomagamy, miały okazję narysować papieża Franciszka. Otrzymaliśmy prawie sto rysunków. Najmłodszy uczestnik ma 6 lat, najstarszy 13. Każdy rysunek ma swoją własną wymowę. Ten konkurs był niesamowity, bo uczestnikami nie były dzieci z parafii. Rysunki były bardzo wzruszające. Praca 7-letniego autora, który zdobył pierwsze miejsce, przedstawia papieża Franciszka całującego dziecko. W tle powiewa ukraińska

flaga, świeci słońce, a gołąb niesie zieloną gałązkę, która zapowiada pokój” – opowiedział ks. Stasiewicz.

W uroczystość Chrztu Pańskiego ordynariusz diecezji charkowsko-zaporoskiej, bp Paweł Gonczaruk wręczył uczestnikom konkursu upominki. Kopie rysunków zostaną przesłane z Charkowa za pośrednictwem kard. Krajewskiego do Ojca Świętego, aby wyrazić pamięć i wdzięczność dzieci za modlitwę i wsparcie, a także pomoc humanitarną ze strony papieża.

Kard. Konrad Krajewski od momentu wybuchu wojny odbył kilka misji humanitarnych na Ukrainę. Ostatnia miała miejsce w okresie Bożego Narodzenia, które wysłannik papieża spędził nad Dnieprem. Wyprawy prefekta Dykasterii ds. Posługi Miłosierdzia są jednym z przejawów troski Ojca Świętego o ofiary wojny na Ukrainie.

rkc.org.ua

Минув рік війни в Україні – страшний рік для усього народу України. Але також це рік, сповнений надії та віри в солідарність. Для мільйонів поляків це був час величезної підтримки та допомоги українцям.

ВІДНОВЛЮЮЧИ НАДІЮ: як Карітас Польщі підтримував постраждалих від війни українців

“За останній рік 2 мільйони людей отримали допомогу від Карітасу у зв’язку з війною в Україні, – розповідає отець Марчин Іжицькі, директор Карітасу Польщі. – Ця цифра ще більша, якщо врахувати допомогу на кордоні, організовану в перші дні війни. Ми хотіли б подякувати всім за готовність бути з нами на кожному етапі підтримки українців. Саме завдяки нашим донорам, волонтерам і всім людям доброї волі так багато було зроблено”.

Працівники та волонтери Карітасу особливо піклуються про людей похилого віку та дітей, зосереджуючись на організації різноманітних заходів спеціально для цих груп. 405 тис. людей похилого віку отримали допомогу, а 4 тис. дітей побували на канікулах, організованих Карітасом. Перед початком навчального року Карітас Польщі роздали 4 тис. рюкзаків зі шкільним приладдям та наборами до школи наймолодшим дітям.

“Надання допомоги в дружньому до дітей просторі на Східному залізничному вокзалі Варшави мало на мене великий вплив”, – згадує Бартош, волонтер Карітасу. – “Я почав розуміти, наскільки важливо допомагати іншим, особливо у зв’язку з новинами, що надходять з України”.

З 24 лютого 2022 року Карітас Польщі та місцеві єпархіальні Карітаси надали біженцям у Польщі 3,9 мільйона продуктивних наборів. 254 тис. осіб отримали

адміністративну та юридичну допомогу, а 64 тис. осіб – психологічну допомогу. У 32 центрах допомоги мігрантам і біженцям, відкритих єпархіальними Карітасами по всій країні, 180 тис. осіб отримали підтримку в пошуку роботи, житла або контактах з владою. 6500 біженців вивчають польську мову завдяки підтримці Карітасу. Загалом, за минулий рік Карітас Польщі надав гуманітарну та фінансову допомогу в Польщі на суму 337 мільйонів злотих.

Через рік після початку війни Карітас Польща не забуває про потреби людей в Україні, особливо в умовах ракетних обстрілів та перебоїв з електропостачанням взимку: відкрито 16 пунктів з доступом до основних засобів масової інформації (“Точки Надії”) у великих українських містах, таких як Київ, Харків, Одеса та Запоріжжя. У цих пунктах українці можуть розігріти їжу, випити теплої напою, перечекати тривогу в теплому приміщенні, підзарядити телефон або скористатися інтернетом.

Розширено програму “Від сім’ї до сім’ї” в Україні. Пряму грошову допомогу на нагальні потреби, такі як купівля палива та продуктів харчування, вже отримують 620 сімей. Початкова вартість проекту – 1 мільйон євро. У планах – розширити масштаби програми і в 2023 році надати таку ж підтримку загалом щонайменше 1120 сім’ям.

ДОПОМОГА ПОЛЯКІВ У ЦИФРАХ:

2 мільйони осіб – кількість біженців з України, яким Карітас допоміг від початку війни

597 мільйонів злотих – вартість гуманітарної допомоги, наданої Карітасом

31 000 волонтерів Карітасу надали підтримку в розпал кризи біженців

32 Центри допомоги мігрантам та біженцям продовжують підтримувати потребуючих

83 000 пакунків для України на суму 29 мільйонів злотих підготували поляки

Tłusty czwartek

Tłusty czwartek to wielkie święto łasuchów. Tradycyjnie tego dnia jemy słodkościami bez ograniczeń. To najbardziej charakterystyczny i wyczekiwany moment karnawału.

Kiedy obchodzimy, skąd pochodzi tradycja i dlaczego jemy tego dnia pączki?

Tłusty czwartek to w kalendarzu chrześcijańskim ostatni czwartek przed Wielkim Postem. Nazywany był kiedyś:

- ▶ zapustami,
- ▶ mięsopustem,
- ▶ ostatkami,
- ▶ karnawałem.

Ostatkom towarzyszyły różne zabawy. Nazwa karnawał pochodzi od włoskiego słowa carnevale, które wzięło się z połączenia dwóch łacińskich słów carne i vale, oznaczających pożegnanie mięsa. Według tradycji, w tym dniu można się było do woli objadać.

Kiedy przypada tłusty czwartek?

Tłusty czwartek jest świętem ruchomym. Jego data uzależniona jest od świąt wielkanocnych. Najczęściej tłusty czwartek wypada między 29 stycznia a 4 marca. W 2023 roku będzie świętowany 16 lutego. Warto wiedzieć, że np.: we Francji i w Nowym Orleanie w Stanach Zjednoczonych obchodzi się Mardi Gras (tłusty wtorek), który charakteryzuje się hucznymi zabawami i paradami dzień przed rozpoczęciem Wielkiego Postu.

Tłusty czwartek – pochodzenie święta

Tradycja świętowania tłustym jęzeniem ostatniego dnia przed Wielkim Postem została zaczerpnięta od pogan. W czasach przedchrześcijańskich w ten sposób żegnano zimę i

przygotowywano się na nadejście wiosny. Na wystawnych ucztach serwowano pieczone mięsa, chleb i wino. Wtedy też spotkano przekąskę będącą pierwszymi pączkami, czyli rodzaj wytrawnego ciasta chlebowego nadziewanego mięsem, skwarkami lub słoniną. W Polsce natomiast wytrawne pączki służyły jako zakąska do wódki.

Od kiedy świętujemy tłusty czwartek ze słodkimi pączkami?

Zwyczaj spożywania słodkich pączków był praktykowany na dworach od około XVI wieku. Natomiast od XVII zaczęto inspirować się kuchnią francuską i przyrządzać lżejsze i apetyczniejsze w wyglądzie ciasto drożdżowe. W anonimowej publikacji „Moda bardzo dobra smażenia różnych konfetów i innych słodkości”, spisanej w 1686 roku, pojawiają się słodkie pączki z nadzieniem.

Pączek z orzechem na szczęście

W środku pączki na tłusty czwartek miały umieszczony orzech, który miał symbolizować szczęście i wróżyć pomyślność dla osoby go znajdującej. Warto pamiętać, że sam post miał też sens nie tylko religijny. Dla

wielu osób był to czas przygotowania się na wiosnę. Czas lutego i marca był okresem przejściowym. Kończyły się zimowe zapasy jedzenia, a nie było jeszcze nowalijek. W tym czasie zgodnie z cyklem pór roku ograniczenie pokarmów było uzasadnione.

Pomysły na tłusty czwartek

Poza pączkami, które tradycyjnie nadziewa się konfiturą różaną lub powidłami śliwkowymi można spotkać w cukierniach pączki z:

- ✓ marmoladą,
- ✓ wiśniami,
- ✓ malinami,
- ✓ czekoladą,
- ✓ serkiem,
- ✓ bitą śmietaną.

Na wierzchu obowiązkowo powinien znaleźć się lukier, ale są też wersje z obsypania cukrem pudrem lub polania czekoladą. Wielu smakoszy mają też faworki, które określane są również chrustami lub chruścikami. W czasie karnawału popularne są też rozetki, orzeszki nadziewane kremem oraz róże karnawałowe. Coraz popularniejsze stają się też pączki z piekarnika, które mają mniej kalorii. Warto pamiętać, że jeden pączek to około 290 kalorii.

Anna DANILUK
stronakuchni.pl

Styczeń

1 stycznia: Nowy Rok
6 stycznia: Trzech Króli
21 stycznia: Dzień Babci
22 stycznia: Dzień Dziadka

Luty

2 lutego: Ofiarowanie Pańskie
14 lutego: Dzień Zakochanych (Walentynki)
16 lutego: Tłusty czwartek
18 lutego: Ostatnia sobota karnawału
21 lutego: Ostatki
22 lutego: Popielec

Marzec

1 marca: Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych
8 marca: Międzynarodowy Dzień Kobiet

Kwiecień

1 kwietnia: Wielkanoc, Prima Aprilis
6 kwietnia: Wielki Czwartek
7 kwietnia: Wielki Piątek
8 kwietnia: Wielka Sobota
9 kwietnia: Wielkanoc
10 kwietnia: Poniedziałek Wielkanocny
16 kwietnia: Święto Bożego Miłosierdzia
22 kwietnia: Międzynarodowy Dzień Ziemi

Maj

1 maja: Międzynarodowe Święto Pracy
2 maja: Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej
2 maja: Dzień Polonii i Polaków za Granicą
3 maja: Święto Konstytucji 3 Maja
26 maja: Dzień Matki
28 maja: Zesłanie Ducha Świętego (Zielone Świątki)

Czerwiec

1 czerwca: Międzynarodowy Dzień Dziecka
8 czerwca: Boże Ciało
23 czerwca: Dzień Ojca

Sierpień

1 sierpnia: Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego
15 sierpnia: Święto Wojska Polskiego, Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny
31 sierpnia: Dzień Solidarności i Wolności

Wrzesień

30 września: Dzień Chłopaka

Październik

14 października: Dzień Nauczyciela (Dzień Edukacji Narodowej)

Listopad

1 listopada: Wszystkich Świętych
2 listopada: Dzień zaduszny
11 listopada: Narodowe święto Niepodległości
29 listopada: Andrzejki

Grudzień

6 grudnia: Dzień św. Mikołaja
24 grudnia: Wigilia Bożego Narodzenia
25-26 grudnia: Boże Narodzenie
31 grudnia: Sylwester

Szczodraki na święto Trzech Króli

Składniki:

CIASTO

- 1 kg mąki,
- 2 szklanki mleka,
- 2 łyżki cukru,
- 1 łyżeczka soli,
- 10 dag drożdży,
- 2 łyżki śmietany,
- 250 g masła,
- kminek, mak, sezam.

FARSZ

- 500 g białej kapusty,
- 3 kwaśne jabłka,
- 2 łyżki masła,
- pół szklanki wody,
- sól i pieprz do smaku,
- majeranek, liść laurowy,
- migdał lub figurka na szczęście.

Przygotowanie:

Robimy zaczyn drożdżowy – drożdże rozrabiamy w lekko ciepłym mleku, z łyżką mąki i cukrem. Odstawiamy do wyrośnięcia w ciepłym miejscu (na powierzchni powinny być widoczne bąble). W międzyczasie mąkę przesiewamy do miski, dodajemy masło, śmietanę, żółtko, jajko i sól. Zagniatamy delikatnie i dodajemy zaczyn drożdżowy. Całość zagniatamy w elastyczne ciasto, przykrywamy ściereczką i odstawiamy w ciepłym miejscu na kilka godzin, do wyrośnięcia.

Szatujemy kapustę, płuczemy na sitku pod bieżącą wodą. Rozgrzewamy masło w garnku wraz z kapustą oraz odrobiną wody i liściem laurowym dla smaku. Jabłka starte na dużych oczkach dodajemy również do kapusty, następnie przyprawiamy całość solą, pieprzem, majerankiem, dolewamy pozostałą wodę i dusimy kilka minut. Odstawiamy do wystudzenia. Wyrośnięte ciasto drożdżowe rozwałkowujemy cienko na blacie podsypanym mąką. Wykrawamy dowolny kształt – może być bułeczka, może być pierożek czy rogalik.

Nadziewamy farszem, skleamy i układamy na blasze wyłożonej papierem do pieczenia. Pamiętaj, aby do jednego Szczodraka dodać niespodziankę. Przed pieczeniem szczodraki smarujemy miksturą z jajka i kilku łyżeczek mleka. Piec w temperaturze 190 stopni przez ok. 20 minut – aż będą wyrośnięte i złociste.

Tradycje związane ze świętem Trzech Króli są bardzo ciekawe nie tylko w ujęciu historycznym, ale i kulinarnym. Francuzi pieką na ten dzień migdałowe ciasto galette des rois, Hiszpanie - drożdżowe ciasto w kształcie pierścienia roscón de reyes. A jakie smaki królują tego dnia w Polsce?

Kolędników, gości, dzieci częstowano szczodrakami: wypiekami z ciasta drożdżowego lub kruchego, uformowanych w kształt bułeczek, rogalików czy pierożków z farszem serowym, cebulą, kaszą manną, duszoną kapustą, czymś na słodko, nadziewano je także mięsem.

Nadzienia były różne – legenda głosi, że zależało ono od tego czy rok był dobry, czy nie, ale każdy region miał swoje wariacje na temat szczodraków. Jednak zawsze symbolizowały one szczodrość i wróżyły szczęście, dobrobyt, zdrowie. Inspirując się światowymi zwyczajami do jednego Szczodraka wkładało się niespodziankę, głównie migdał. Ten kto na niego trafił zostawał królem lub królową dnia.

www.polonia.kharkov.ua

Exordio to lux

POLONIA
CHARKOWA

„Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za granicą 2023.”

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

Zespół Redakcyjny: Oleg Czernijenko (red. naczelny),
Helena Murawiowa (red. wykonawczy,
opracowanie komputerowe),
Józefa Czernijenko, Krystyna Furs.

Dla korespondencji: Ukraina 61202 Charków
pr. Pobiedy 48 m. 295

E-mail: poloniacharkowa@gmail.com

Adres redakcji: Ukraina 61002 Charków
ul. Mystectw 7/9 m.125
Tel./fax. +38 (050) 964 67 36

„Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów”.

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України за № 816, серія ЖК